

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 46/22
Møtedato: 10.05.2022
Journalnummer: 2022/1550

INTERN HØRINGSSAK OM AKADEMISK YTRINGSFRIHET

En ekspertgruppe ledet av Anine Kierulf, førsteamanuensis UiO/spesialrådgiver Norges institusjon for menneskerettigheter, hadde i oppgave å se på hvordan de ansattes akademiske ytringsfrihet kan tydeliggjøres og hvilket ansvar institusjonene har for å verne og støtte den. Ekspertgruppen skulle blant annet vurdere om, og i så fall hvordan, UHR-loven bør endres for å tydeliggjøre de ansattes akademiske ytringsfrihet, og institusjonenes ansvar for og muligheter til å verne og støtte denne. Videre ble den bedt om å vurdere om det er nødvendig med ytterligere regulering av forholdet mellom ytringsfrihet, akademisk frihet og ansattes og arbeidsgiveres ansvar, for eksempel etter arbeidsmiljøloven. Ekspertgruppen ble også bedt om å beskrive mulige trusler mot akademisk frihet, blant annet med utgangspunkt i internasjonale utviklingstrekk.

Ekspertgruppens utredning er publisert som [NOU 2022:2 «Akademisk ytringsfrihet. God ytringskultur må bygges nedenfra, hver dag»](#).

Fra utredningen trekkes frem følgende punkter:

Den akademiske friheten

Den akademiske friheten er i dag vernet i universitets- og høyskoleloven § 1-5. Utvalget foreslår endringer i bestemmelsen. Dette blant annet for å tydeliggjøre det institusjonelle ansvar for ansatte og studenters akademiske frihet, å presisere at det institusjonelle ansvaret innebærer å sørge for opplæring i og forutsetninger for at ansatte og studenter kan utøve akademisk frihet, herunder akademisk ytringsfrihet og å løfte frem den individuelle rett til, og ansvar for å drive akademisk formidling

Endringene er nærmere redegjort for i utredningens underpunkt 7.2.2

Formidlingsindikator

Utvalget tar til orde for å innføre en formidlingsindikator i Finansieringssystemet. Det vises til at indikatorene i finansieringssystemet får stor oppmerksomhet ved universitetene og høyskolene, selv om noen av indikatorene, som publiseringsindikatoren, egentlig «bærer» begrenset med økonomiske ressurser. Utvalget mener at viktigheten av formidling blir underkommunisert og at derfor bør innføres en formidlingsindikator i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

Forslaget om en ny indikator kom nok noe overraskende på oppdragsgiveren, og forslaget strider mot Hatlen-utvalgets forslag om å redusere antall finansieringsindikatorer.

Se nærmere om indikatoren i underpunkt 7.3.2.

Erklæring om akademisk ytringsfrihet

Utvalget har lagt frem et utkast til en erklæring om akademisk ytringsfrihet. Utvalgets intensjon er at «utkastet kan være et utgangspunkt for diskusjon og bevisstgjøring om akademisk ytringsfrihet». Det fremholdes at en slik bevisstgjøring «er én nødvendig forutsetning for å bygge en bedre ytringskultur».

Det legges opp til at teksten «kan være et utgangspunkt for erklæringer e.l. om akademisk ytringsfrihet, med de justeringer, tilpasninger og forankringer institusjoner og enheter måtte finne frem til».

Se nærmere om dette i utredningens underpunkt 7.4.1.

Saken legges frem til orientering og eventuelle innspill.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

04.05.2022

ØLI